

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **M.B.** skazanego za przestępstwo z art. 294 § 1 k.k. i innych,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 listopada 2024 r.
wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty
Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy z wniosku o wyłączenie (KRI 504),
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

wyłączyć sędzię Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. KRI 504, z wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. II KK 252/24.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego M.B. wniosła kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 września 2023 r., sygn. akt II AKa 332/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 23 czerwca 2022 r., sygn. akt IV K 179/20. Kasacja obrońcy skazanego została zarejestrowana w repertorium pod sygn. II KK 252/24 i zgodnie z kolejnością wpływu zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 5 czerwca 2024 r. sprawę przydzielono SSN Adamowi Rochowi. Pismem z dnia 24 czerwca 2024 r. obrońca skazanego wniosła o wyłączenie SSN Adama Rocha od rozpoznawania sprawy. Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnego z dnia

2 lipca 2024 r. sprawę wniosku o wyłączenie SSN Adama Rocha przydzielono SSN Małgorzacie Bednarek. Pismem z dnia 4 listopada 2024 r. obrońca skazanego wniosła o wyłączenie SSN Małgorzaty Bednarek od rozpoznawania wniosku w sprawie KRI 504. Uzasadniając wniosek obrońca skazanego wskazała, że w świetle orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sądu Najwyższego zachodzą wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości sądu z udziałem SSN Małgorzaty Bednarek. Ponadto obrońca podniosła, że orzekanie przez SSN Małgorzatę Bednarek w przedmiotowej sprawie naruszałoby zasadę *nemo est iudex in causa sua*, a okoliczności związane z wadliwością jej powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego był wielokrotnie stwierdzany przez Sąd Najwyższy. Wniosek ten w Izbie Karnej został zarejestrowany pod sygn. KRI 654 i przydzielony do rozpoznania SSN Barbarze Skoczkowski.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego, oparty o przepis art. 41 § 1 k.p.k., zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z tym przepisem sędzia podlega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Pojęcie „sprawy”, o jakim mowa w art. 40 i 41 § 1 k.p.k., odnosi się zarówno do sprawy głównej, rozumianej jako orzekanie w głównym przedmiocie procesu, jak również postępowań incydentalnych, w tym takich, które mają miejsce w ramach sprawy głównej (zob. uchwała SN z dnia 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I KZP 22/22). Okolicznością mogąca wywołać wątpliwość, co do bezstronności w sprawie może być m.in. tryb powołania sędziego Sądu Najwyższego na urząd (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Sąd Najwyższy ma zatem obowiązek wyłączyć sędziego także wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszych uchybień, a więc do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować

m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą państwa (zob. np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 57/23 [KRI 155]).

Złożony przez obrońcę wniosek opiera się na okolicznościach związanych z powołaniem Małgorzaty Bednarek na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała Sądu Najwyższego w składzie połączonych 3 Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20). Z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce). Należy nadto wskazać, że w realiach sprawy udział sędzi w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN Adama Rocha stanowiłby rażące naruszenie zakazu *nemo iudex in causa sua* oraz prowadziłby do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Podkreślić także trzeba, że brak gwarancji zachowania minimum standardu niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania dotyczy w szczególności sposób sędziów byłej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, tj. m.in. Małgorzaty Bednarek (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Należy jedynie zasygnalizować, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał Izbę Dyscyplinarną za zależną od władzy

politycznej, a tym samym przyjął, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce). W czasie orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego sędziowie okazywali lekceważenie wobec wiążącego polskie sądy orzecznictwa europejskiego (choćby poprzez rozpoznawanie spraw w okresie zawieszenia przez TSUE funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej – SSN Małgorzata Bednarek np. w dniu 15 grudnia 2021 r. w sprawie I DO 16/21).

Mając powyższe na uwadze, należało wyłączyć SSN Małgorzatę Bednarek od udziału w rozpoznaniu sprawy o wyłączenie SSN Adama Rocha od rozpoznania sprawy o sygn. II KK 252/24.

WB

[a!].